**ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ
ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ**

**КИЇВСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

ПЕДАГОГІЧНА ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА

ЗБІРНИК
НАУКОВИХ ПРАЦЬ

Випуск 3

**Київ
КиМУ
2012**

ISSN 2219-438X

ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ
ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ

КИЇВСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ПЕДАГОГІЧНА ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА

ЗБІРНИК

НАУКОВИХ ПРАЦЬ

Випуск 3

Київ
КиМУ
2012

УДК 06
ББК 72 (4Укр)Я54
П–24

Друкується відповідно до рішення Вченої ради Київського міжнародного університету, протокол № 7 від 28 лютого 2012 р.

П–24 Педагогічна теорія і практика: Зб. наук. праць – К. : КиМУ, 2012. – Вип. 3 – 250 с.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Головний редактор:
Л.В. Артемова, доктор педагогічних наук, професор

Заступник головного редактора:
О.І. Пилипенко, кандидат педагогічних наук, доцент
Відповідальний секретар: Л.М. Ковальчук

Члени редколегії:
Бібік Н.М. – академік Національної академії педагогічних наук України, доктор педагогічних наук, професор;
Сатук М.Б. – академік Національної академії педагогічних наук України, доктор педагогічних наук, професор;
Лузік Е.В. – доктор педагогічних наук, професор;
Мадзігон В.М. – академік Національної академії педагогічних наук України, доктор педагогічних наук, професор;
Пустовіт Г.П. – доктор педагогічних наук, професор.
Савченко О.Я. – академік Національної академії педагогічних наук України, доктор педагогічних наук, професор;

Збірник «Педагогічна теорія і практика» присвячено актуальним проблемам і результатам наукових досліджень у галузі гуманітарних і суспільних наук. Висвітлено результати теоретичних та експериментальних досліджень з педагогіки викладачів, аспірантів, студентів магістратури, здобувачів.

Збірник «Педагогічна теорія і практика» висвітлює проблеми всебічного виховання молодого покоління в умовах різних соціальних інституцій – сім'ї, дошкільного навчального закладу, школи, вищого навчального закладу з орієнтацією на національні та загальнолюдські цінності.

Збірник зареєстровано як фахове видання постановою Президії ВАК України № 1-05/4 від 26 травня 2010 р. Бюлетень ВАК України № 6, 2010 р.

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації Серія КВ № 16017-4489ПР від 11.12.2009 р.

© Інститут педагогіки НАПН України, 2012
© Київський міжнародний університет, 2012

В.Є. Абрамович (м. Київ)

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ МІЖПРЕДМЕТНИХ ЗВ'ЯЗКІВ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ МЕДИКІВ

У статті аналізується сутність поняття «міжпредметні зв'язки» в професійній підготовці медиків, визначається їх роль у навчанні іноземної мови та система їх класифікації за можливими типами, класами і видами.

***Ключові слова**: міжпредметні зв'язки, функції, типи і види міжпредметних зв'язків, професійна підготовка медиків, навчання іноземної мови.*

У сучасних умовах виконання завдань розвитку суспільства неможливо без подальшого розвитку системи освіти загалом і вищої професійної освіти, зокрема. Соціальний прогрес залежить насамперед від розвитку матеріального виробництва, науки й системи освіти, у якій особливу роль відіграють взаємопов'язані та взаємозумовлені інтеграційні процеси.

Без розуміння сутності процесів, що ведуть до інтеграції наук і синтезу наукових знань, неможливо підійти до розв'язання багатьох проблем навчання. У медичній освіті брак комплексних знань із загальноосвітніх і фахових дисциплін призводить до створення вузьких спеціалістів, які не є справжніми професіоналами.

Вищесказане характеризує ту суспільну проблему, яка породжує нагальну необхідність у виборі такого підходу до навчання іноземної мови в ВМНЗ, який зміг би не тільки подолати бар'єри спілкування між носіями різних мов, а й допоміг максимально ефективно виконати завдання комплексної професійної освіти майбутніх лікарів.

Міжпредметний підхід відповідає загальнодидактичному та загальнометодичному принципу доступності, що вимагає рівномірного розподілу матеріалу під час усього періоду навчання; сприяє швидкісній адаптації в ситуації зміни сфери діяльності в межах однієї спеціальності чи спеціалізації; вивчення іноземної мови професійного спрямування на основі даного підходу підвищує мотивацію та пізнавальну активність

http://www.politik.org.ua/vid/magcontent.php3 – заголовок з екрана.

4. Сучасний розвиток освіти в Україні і за рубежем / Сучасні тенденції в освіті [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://dsto.dp.ua/?p=61 – заголовок з екрану.

This article reviews the humanitarian component of professional training tax service of Ukraine, features and services tax caused by the specifics of this tax education. It solved the humanitarian focus of the educational process, its basic principles and guidelines and outlines the need of these ethics specialists.

Key words: *humanism, humanistic education, tax education, professional tax service, professional ethics, professional and ethical qualities.*

В статье освещена гуманитарная составляющая профессиональной подготовки специалистов налоговой службы Украины, особенности налоговой службы и обусловленную этим специфику налогового образования. В ней раскрыта гуманитарная направленность образовательного процесса, основные его принципы и очерчена необходимость формирования профессиональной этики названных специалистов.

Ключевые слова: *гуманизм, гуманистическое образование, налоговое образование, специалист налоговой службы, профессиональная этика, профессионально-этические качества.*

Н.М. Голота (м. Київ)

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ФАХОВОГО КУРСУ «ПОРІВНЯЛЬНА ДОШКІЛЬНА ПЕДАГОГІКА» ЯК ЗАСОБУ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА

У статті розкриваються значення фахового курсу «Порівняльна дошкільна педагогіка» у підготовці педагогів-дошкільників, особливості його викладання, значення набутих знань і вмінь здійснювати компаративний аналіз досягнень зарубіжної і вітчизняної науки для становлення фахової компетентності майбутнього вихователя.

Ключові слова: *порівняльна педагогіка, порівняльна дошкільна педагогіка, системи освіти, дошкільна освіта, тенденції розвитку освіти*

На сучасному етапі розвитку української незалежної держави актуальним є питання вдосконалення вітчизняної освітньої системи відповідно до світових вимог загалом і Болонського процесу зокрема. Державна національна програма «Освіта (Україна XXI століття)» одним із пріоритетних напрямів освіти визначає «розроблення теоретико-методологічних аспектів національної системи виховання з урахуванням вітчизняного та зарубіжного досвіду». Звернення до зарубіжного досвіду важливе для стимулювання процесів взаємозбагачення культурних, духовних цінностей різних народів, їх освітніх систем, що впливатиме на розвиток людської цивілізації в цілому.

Вступ України до Євросоюзу відкриє нові можливості для розвитку країни, а також передбачає співробітництво з європейськими країнами в різних галузях: політиці, економіці, освіті, культурі тощо. Інтеграційні процеси, спричинені науково-технічною революцією, демократизація та гуманізація суспільного життя планети, розв'язання глобальних проблем людства зумовили потребу в міжнародних зв'язках, порівнянні систем освіти, яка на сучасному етапі стає однією з провідних сфер життєдіяльності людини. Зближення української системи

освіти зі світовими стандартами знаходить своє відображення в змінах, що вносяться у її зміст у всіх ланках. Це передбачає наукове обґрунтування педагогічної доцільності впровадження досягнень зарубіжного досвіду у вітчизняну освітню практику, допустимих меж орієнтації на закордонні досягнення та напрацювання в цій галузі; виявлення співвідношення спільного та специфічного в інтеграції зарубіжного і вітчизняного досвіду. Використання світових досягнень у галузі освіти сприятиме успішному входженню України в європейський і світовий науково-педагогічний освітній простір. У зв'язку з цим держава приділяє все більше уваги навчанню і вихованню найменших членів суспільства, адже від розвитку дитини в дошкільному віці залежить успішність її подальшого навчання і становлення особистості.

Нині дошкільна освіта в Україні, зберігаючи найкращі досягнення вітчизняної педагогіки, продовжує набувати нових рис: демократичності, особистісної зорієнтованості, гуманістичності. Реалізація особистісно орієнтованого підходу до дітей дошкільного віку в освітньому просторі дошкільного навчального закладу потребує від науковців і педагогів варіативності у формуванні та впровадженні педагогічних концепцій, пошуку ефективних методик і технологій виховання і навчання. У методичних аспектах реалізації Базової програми розвитку дитини дошкільного віку «Я у світі» підкреслюється, що час потребує педагога-новатора, здатного вносити у власну діяльність прогресивні ідеї, запроваджувати нововведення, винаходити щось корисне, замінювати віджиле новим. Такий педагог – умілий та об'єктивний експерт: він терпляче спостерігає за дітьми, вивчає й уточнює для себе типові прояви кожного, уважно аналізує факти, з'ясовує їх причини, ознайомлюється з обставинами, виробляє виважені судження та об'єктивні оцінки. Йому притаманні висока особистісна та професійна культура, творчий потенціал, сміливa педагогічна позиція, сучасний світогляд, чіткі переконання, усвідомлення власної відповідальності перед життям, вихованцями, сім'ями, які довірили йому найдорожче. Такий освітянин – прибічник педагогіки нового часу [2].

Актуальність обраної нами теми пояснюється тим, що реалізація вищевказаних стратегічних завдань неможлива без знання стану, основних тенденцій і закономірностей розвитку дошкільної освіти в різних країнах, регіонах і світу загалом. Саме ці питання з'ясовує порівняльна дошкільна педагогіка як наукова дисципліна.

Проблемі викладання дисциплін фахової підготовки майбутніх вихователів дітей дошкільного віку присвячені дослідження Артемової Л., Богуш А., Лисенко Н., Бєлєнької Г. та інших. Учені зосереджують свою увагу на таких аспектах методики вищої школи, як конструювання змісту навчальних курсів у вищих навчальних закладах, пошук адекватних змісту і завданням професійної підготовки методів викладання і технологій навчання студентів, забезпечення взаємозв'язку між теоретико-методичними основами підготовки майбутніх педагогів і практикою дошкільної освіти, інтеграція у викладанні навчальних дисциплін.

Курс «Порівняльна дошкільна педагогіка» інтегрується в систему педагогічної освіти на завершальному її етапі і ґрунтується на знаннях, здобутих студентами в процесі вивчення курсів «Педагогіка», «Дошкільна педагогіка», «Історія педагогіки», «Сучасні технології в дошкільній освіті» та різних методик. Порівняльний аналіз фактів, що сприяли розвитку освіти різних країн, є умовою формування аналітичної думки, важливим стимулом розумової діяльності людини до узагальнень, умовиводів, оригінальних міркувань, створенню нової парадигми освіти. Порівняння у сфері культури, філософських, психологічних, педагогічних концепцій, структури, змісту, якості освіти – важливий інструментарій у галузі компаративістики, що дає змогу побачити універсальне, загальне та специфічне в культурі, освіті, вихованні, розвитку особистості різних країн світу, усвідомити власні успіхи і недоліки, оцінити досягнення, запозичити досвід інших педагогічних систем, побачити тенденції, передбачити шляхи подальшого їх розвитку. Усвідомлення загального, універсального, спільність країн Європи у галузі освіти й розвитку особистості дозволить створити нові перспективні моделі, за допомогою яких Україна зможе інтегрувати в

широкий освітянський простір. Компаративний аналіз дошкільної освіти в Україні та в різних країнах світу дозволяє виявити специфічні та спільні тенденції її розвитку і визначити можливості використання позитивного зарубіжного досвіду в умовах національної системи дошкільної освіти.

Мета курсу – розширення наукового і загальнокультурного світогляду майбутніх спеціалістів, здатних забезпечувати інтеграцію національної системи освіти у світовий європейський простір.

Цілі курсу:

— зростання професійної ерудиції та формування компетентності майбутнього спеціаліста;

— надання студентам знань про стан та основні тенденції розвитку дошкільної освіти у світовому, національному та регіональному масштабах;

— збагачення педагогічних поглядів студентів;

— формування активної творчої особистості, здатної на основі зіставлення закономірностей і тенденцій розвитку національної системи освіти із зарубіжними аналогами спрямовувати і коректувати її розвиток за допомогою рекомендацій, що розробляються для органів управління системи освіти.

Завдання курсу:

1. Систематичний аналіз джерельної бази освітніх систем різних країн світу з метою виявлення глобальних закономірностей і тенденцій розвитку освіти та врахування їх специфіки у вітчизняній педагогіці.

2. Формувати здатність до глибокого осмислення актуальних вітчизняних і зарубіжних педагогічних проблем.

3. Ознайомити студентів із досягненнями світової педагогічної науки і передового педагогічного досвіду в галузі дошкільної освіти.

4. Виявлення суперечностей і тенденцій сучасного та перспективного розвитку вітчизняної дошкільної освіти на основі аналізу досягнень і недоліків у зарубіжному педагогічному досвіді.

5. Зіставлення педагогічних ідей і практики дошкільного виховання та формування на цій основі теоретичних підходів універсального, прогностичного характеру.

Вивчення курсу передбачає формування у студентів знань про:

1) стан, тенденції та закономірності розвитку світового (зарубіжного і вітчизняного) педагогічного досвіду;

2) стан, основні тенденції та закономірності розвитку дошкільної освіти в різних країнах, геополітичних регіонах і в глобальному масштабі;

3) позитивні і негативні аспекти зарубіжного педагогічного досвіду в галузі дошкільної освіти;

4) форми і способи взаємозбагачення національних педагогічних культур.

На основі цих знань у студентів повинні бути сформовані вміння:

- ❖ аналізувати (у порівняльному плані) стан, закономірності і тенденції розвитку освіти і виховання у різних країнах світу;
- ❖ розкривати співвідношення загальних тенденцій і національної (регіональної) специфіки;
- ❖ виявляти позитивні і негативні аспекти зарубіжного педагогічного досвіду в галузі дошкільної освіти;
- ❖ прогнозувати напрямки розвитку вітчизняної дошкільної освіти в майбутньому.

Відтак, цілі курсу загалом спрямовані на формування професійної компетентності майбутнього вихователя дітей дошкільного віку. Дослідження окремих авторів (Абдулліна О., Алексюк А., Андрущенко В., Артемова Л., Балл Г., Бєлєнька Г., Варданян Ю., Гузій Н., Косенко Ю. та ін.) свідчать, що основними складниками професійної педагогічної компетентності виступають: система психологічних, загально-дидактичних і спеціальних фахових знань; система фахових умінь; професійні здібності та професійно значущі риси особистості. У своєму дослідженні Г.В. Бєлєнька зазначає, що не можна розглядати професійну компетентність педагога-дошкільника лише як когнітивний компонент педагогічного професіоналізму й основу культури професійного мислення,

свідомості та самосвідомості. Професійна компетентність педагога – вихователя дітей дошкільного віку – поняття значно ширше. Вона охоплює такі сфери компетенції, як оздоровчо-профілактична, діагностико-прогностична, навчально-розвивальна, методична, виховна, комунікативна, організаційно-педагогічна, контрольна, просвітницька, самовдосконалення, кожна з яких потребує від вихователя, крім професійних знань і вмінь, ще й наявності позитивних світоглядних настанов і розвитку певних особистісних професійно-значущих рис характеру [1]. Ми вважаємо, що в процесі викладання курсу «Порівняльна дошкільна педагогіка» має бути зроблений акцент на пріоритет таких сфер компетенції, як діагностико-прогностична, мовленнєва, методична, організаційно-педагогічна, просвітницька, самовдосконалення. Це пов'язано з тим, що студенти набувають знань про моделі дошкільної освіти, концепції, на яких ґрунтуються системи зарубіжного суспільного виховання, специфіку функціонування типів дошкільних закладів, особливості виховання і навчання дітей дошкільного віку в різних країнах світу.

Компаративний аналіз засвідчив ідентичність актуальних проблем, що поставлені перед вітчизняною дошкільною педагогікою і зарубіжною педагогікою дитинства: екологічне виховання, виховання в дусі миру; організація вільної життєдіяльності дітей; запобігання негативізмів поведінки і виникнення шкідливих звичок; урахування національних особливостей дітей; гендерний підхід; ранній вияв і супровід обдарованості і т.д.

У навчальній програмі, створеній на основі Галузевих стандартів вищої освіти, зміст навчальної дисципліни «Порівняльна дошкільна педагогіка» поділено нами на такі модулі: «Загальні засади порівняльної педагогіки», «Характеристика української та зарубіжних систем дошкільної освіти: порівняльний аспект», «Актуальні проблеми вітчизняної дошкільної педагогіки та зарубіжної педагогіки дитинства: компаративний аналіз».

У процесі лекційних занять викладач знайомить студентів з етапами становлення і розвитку порівняльної педагогіки як науки, провідними концептуальними чинниками розвитку освіти

в сучасному світі, специфікою функціонування та організації навчально-виховного процесу в дошкільних закладах різних типів зарубіжних систем дошкільного виховання. На першій лекції «Предмет та завдання курсу «Порівняльна дошкільна педагогіка» як науки» мета лектора – ввести студента у сферу професійно спрямованої діяльності завдяки наданню потрібної інформації: розкриття ролі курсу в системі фахової підготовки і його впливу на загальний розвиток особистості, ознайомлення з базисними поняттями, фаховою термінологією, потребами практики і результатами педагогічних досліджень у галузі. Авторський досвід викладання засвідчує, що лектор будує і подає студентам завершену думку на основі компіляції фактів, дібраних з різних джерел – класичної педагогічної літератури, періодичної вітчизняної і зарубіжної преси, матеріалів науково-практичних та наукових конференцій, семінарів. Враховуючи те, що фундаментом курсу «Порівняльна дошкільна педагогіка» є знання та уміння студентів з курсів «Педагогіка», «Дошкільна педагогіка», «Історія педагогіки», «Сучасні технології в дошкільній освіті», а також знання та практичні уміння, набуті майбутніми вихователями в процесі проходження різних видів практик, викладач у процесі викладу лекційного матеріалу спирається на ці знання й уміння, їх досвід, звертається до студентів з проханням навести приклад до висловленої думки, порівняти окремі аспекти змісту та організації навчально-виховної роботи вітчизняних дошкільних навчальних закладів і дитячих садків окремої країни, запрошує студентів висловити власну думку щодо почутого тощо. Інформація, яку студенти отримують в процесі лекцій, сприяє розширенню їх фахових знань, необхідних для успішного розв'язання організаторських, виховних та проблемних ситуацій, що можуть виникнути в майбутній професійній діяльності, спрямовує особистість до творчого засвоєння вітчизняного і зарубіжного досвіду.

Дуже важливим, на нашу думку, є підведення студентів до висновку про те, що загальним для всіх педагогічних систем світу є те, що суб'єкт навчання і виховання, особистість, що постійно розвивається і формується, перебуває в центрі системи. Усі педагогічні системи спрямовані на пошук внутрішніх

ресурсів, саморозвитку особистості, на спонтанність цього розвитку, єдність духовного й екзистенційного перетворення.

У процесі підготовки до практичних і семінарських занять студенти повинні набути вмінь самостійно, на основі аналізу різних джерел, здобувати нові педагогічні знання, критично оцінювати фахову літературу, Інтернет-джерела й практичний досвід роботи закладів освіти, здійснювати порівняльний аналіз різних педагогічних явищ. На семінарських заняттях широко використовується метод мозкового штурму, коли студенти спочатку занотовували основні положення того чи іншого питання, а потім під час колективного обговорення вносили доповнення і корективи. Таким чином, студенти мали змогу глибше розібратись у кожному конкретному питанні, а також систематизувати і структурувати власні знання. Вони знаходили спільне і відмінне в концепціях, підходах, методах і прийомах навчання і виховання дітей дошкільного віку в українських і зарубіжних дошкільних навчальних закладах. На перший план тут виходить вивчення позитивних і негативних аспектів зарубіжного педагогічного досвіду в галузі дошкільної освіти. Слід зазначити, що самостійна робота студентів з опрацювання різних джерел має певні труднощі: незначна кількість компаративних досліджень саме в галузі дошкільної педагогіки; неоднакова, а інколи суперечлива інформація про стан дошкільної освітньої практики за кордоном в окремих наукових і публіцистичних статтях і на Інтернет-сайтах. Також варто зауважити, що деякі аспекти організації роботи дошкільних закладів в окремих країнах, як-от: відсутність організованого харчування дітей, спеціально обладнаних місць для сну, ясельні екскурсії, відсутність підготовки дітей до школи тощо – викликають подив і неприйняття студентами. Тому завданням викладача є формування у майбутніх педагогів толерантного ставлення до регіональних і ментальних особливостей побудови дошкільної освіти різних країн і професійних поглядів тамтешніх педагогів. Разом з тим, студенти відмічали позитивні напрацювання зарубіжної теорії і практики дошкільного виховання, обґрунтовували можливість і доцільність їх використання для збагачення вітчизняної системи дошкільної освіти. Останнє відбувалося таким чином. На

практичних заняттях викладач пропонував студентам уявити себе директором дошкільного навчального закладу і допустити, який би саме позитивний зарубіжний педагогічний досвід вони б запровадили у своєму дитячому садку і чому саме. Так студенти вчаться критично аналізувати різні педагогічні концепції і здобутки педагогічної практики в Україні та за кордоном. Така організація пізнавальної діяльності студентів вимагає створення таких умов, які б забезпечували глибокий науковий рівень, логічну аргументацію педагогічної ідеї, яка цілеспрямовано розвиває у майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів і управлінців дошкільною освітою позитивне ставлення до педагогічних ідей, сприяє готовності застосування їх у майбутній педагогічній діяльності. Одним із можливих прийомів є використання педагогічних фактів, які підтверджують теоретичні положення чи ілюструють практику організації дошкільної освіти. Майбутній організатор дошкільної освіти повинен добре орієнтуватись у різноманітних педагогічних технологіях, мати власну думку і вміти відстоювати її, правильно оцінювати свої можливості, бути готовим до прийняття відповідальних рішень.

Усвідомлення майбутнім вихователем особистісної і професійно значущої цінності знань і вмінь, які вони набувають у процесі вивчення курсу «Порівняльна дошкільна педагогіка», обрання їх за орієнтир у майбутній педагогічній діяльності сприятиме його успішній професійній адаптації та ефективному становленню як управлінця в галузі дошкільної освіти.

Література

1. Бєлєнька Г.В. Вихователь дітей дошкільного віку: становлення фахівця в умовах навчання : монографія. – К. : Світич, 2006. – 304 с.

2. Методичні аспекти реалізації Базової програми розвитку дитини дошкільного віку «Я у світі» / О.Л. Кононко, З.П. Плохій, А.М. Гончаренко та ін. – К. : Світич, 2009. – 208 с.

3. Парамонова Л.А., Протасова Е.Ю. Дошкольное и начальное образование за рубежом: история и современность. – М. : Просвещение, 2001.

4. Поніманська Т.І. Дошкільна педагогіка : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К. : Академвидав, 2004. – 456 с.

5. Романенко М.І. Освітня парадигма: генезис ідей та систем : наукова монографія. – Дніпропетровськ : Промінь, 2000. – 159 с.

6. Селевко Г.К. Современные образовательные технологии : учебное пособие для педагогических вузов и институтов повышения квалификации. – Москва : Народное образование, 1998. – 255 с.

In the article the importance of the professional course "Comparative pre-school pedagogy in the preparation of teachers-preschool children, especially his teaching, the value of acquired knowledge and skills to carry out comparative analysis of the achievements of foreign and domestic science for the formation of professional competence of future instructors.

Key words: *comparative pedagogic, comparative preschool pedagogic, systems of education, preschool education, tendencies of the education development*

В статье раскрываются значения профессионального курса «Сравнительная дошкольная педагогика» в подготовке педагогов-дошкольников, особенности его преподавания, значение приобретенных знаний и умений осуществлять компаративный анализ достижений зарубежной и отечественной науки для становления профессиональной компетентности будущего воспитателя.

Ключевые слова: *сравнительная педагогика, сравнительная дошкольная педагогика, системы образования, дошкольное образование, тенденции развития образования*

А.В. Карнаухова (м. Київ)

НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ ПИТАНЬ МОРАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В ІСТОРИКО-ПЕДАГОГІЧНОМУ АСПЕКТІ

У статті висвітлюються питання морального виховання дітей дошкільного віку в історичному аспекті. Зроблено теоретичний аналіз наукового доробку українських і російських просвітителів щодо значущості та специфіки морального виховання дітей дошкільного віку. Визначено перспективні підходи до впровадження ідей науковців минулого щодо формування моральних якостей у сучасних дітей дошкільного віку.

Ключові слова: *мораль, виховання, моральне виховання, моральні якості, інтерпретація досвіду.*

Упродовж історії людство накопичувало багатий життєвий досвід виховання підростаючого покоління. На всіх етапах розвитку людського суспільства проблема виховання завжди була в епіцентрі уваги. На кожному історичному етапі виконувалося головне завдання виховання – формулювалася загальна мета та визначалися цілі складників цього процесу, зокрема, морального. Визначалося, що моральне виховання має свою специфіку та сутність, що полягає в систематичності, безперервності та постійності впливу на дитину дошкільного віку.

Саме завдяки моральному вихованню формується людська особистість відповідно до моральних цінностей, що відображають суспільні взаємини, правила й норми моральної поведінки людей.

Аналіз філософської, психологічної, педагогічної літератури свідчить, що питання морального виховання завжди було актуальним та обумовлювало інтерес до нього з боку вчених і практиків. Проблему морального виховання підростаючого покоління досліджують такі сучасні педагоги, як Л. Артемова, І. Бех, А. Богуш, О. Кононко, О. Кошелівська,